

Övervakning av paratuberkulos hos idisslare och kameldjur 2025

Bakgrund

Paratuberkulos är en smittsam tarmsjukdom hos idisslare som leder till sämre hälsa, sänkt produktion och försämrad djurvälstånd. I länder där sjukdomen är vanlig orsakar den stora problem för djurhållare.

Sverige har under lång tid arbetat målmedvetet med att övervaka och bekämpa paratuberkulos. Tack vare detta har landet i dag en mycket god smittstatus. För nötkreatur finns en fastställd nationell status som fri från sjukdomen. För får och getter finns ännu ingen sådan status, men frågan blir allt viktigare i takt med ökad import av djur.

Syftet med projektet under 2025 var att fortsätta den nationella övervakningen av paratuberkulos hos nötkreatur, får, getter, andra idisslare och kameldjur enligt gällande övervakningsplan.

Resultat och Diskussion

Under 2025 analyserades totalt 2 899 prover inom projektet. Provtagningen bestod av blod- och mjölkprover från nötkreatur, prover från obducerade djur samt träckprover från färkadaver.

Inga smittade besättningar har påvisats bland de analyserade proverna. Ett enstaka positivt blodprov från nötkreatur följdes upp av Jordbruksverket, utan att någon smitta kunde bekräftas. Därmed har Sveriges nationella status för nötkreatur kunnat behållas även under 2025.

För får har ett inledande arbete gjorts för att undersöka möjligheten att fastställa en nationell status. Utvärderingen visar dock att den nuvarande övervakningen inte räcker för att med tillräcklig säkerhet visa att landet är fritt från smitta. En viktig orsak är risken för att sjukdomen kan föras in via importerade djur.

Projektet visar att den svenska övervakningen av paratuberkulos fungerar väl och ger en god möjlighet till tidig upptäckt av smitta. Samtidigt finns behov av att vidareutveckla och effektivisera övervakningen, särskilt för får och getter. Arbetet kommer därför att fortsätta i nära samarbete mellan näring och myndigheter.